

L' OLOTÍ

À OLOT PER LA VERGE DEL TURA.

Negra nit de tenebras enmantella
ton bres y joventut, patria amorosa,
hasta que surt, brillant y esplendorosa,
à il-luminar ton ser mística estrella.

De terra isqué com flor de sa poncella
pera embaumar d'olor ta plana hermosa
y fer que Deu te trobe mes graciosa
quan te veurán sos ulls mirantla á ella.

Guárdala Olot, pubilla montanyesa,
Ella será ton far en nit obscura,
en tos perills será ta fortaleza,
en tots los teus pesars font de dolçura.....
Y Vos, que sou d'els serafins princesa,
regneu per sempre en vostre altar del Tura.

S. y X.

PORTALADA DE LA EGGLEZIA DEL TURA

PROJECTE IGNORAT.

Per casualitat rara, ha arribat á nostras mans un projecte de portalada d' aquesta iglesia delineat pel pintor que decorá la mateixa, Joan Panyó, fa vuytanta quatre anys.

Al trobar entre papers rancís aquest dibuix preciós, quedárem sorpresos agradablement, mes al admirar las qualitats del projecte, al estudiarlo, 'ns vingué certa tristesa. Nostres passats s' ocupavan de cosas sèrias, la generació actual no sols no hi pensa, sinó que s' ocupa de cosas frívolas, sense substancia, en construhir castells en l' ayre.

A voltas contemplant aquest edifici, calculant l' importancia que's doná á son interior, veyent un temple, encara que petit, tan acabat, de proporcions arquitectónicas tan puras, digne de mostrarse ab orgull als que visitan nostra població; trobavam á faltar la portalada. ¿Cóm fou possible que no pensessin en cosa tant principal, havent atinat en tot lo demés? Per forsa ha d' existir un projecte tant esbelt y artístich, com l' iglesia. Los que ho feyan tant bé, no 's podían descuydar de la portalada.

La comissió olotina, que cuydá d' edificar la iglesia del Tura, era d' altra fusta y d' altre temperament, que las que modernament se ocupan d' edificar en esta vila. Llavors hi havia independencia de caràcter, llavors se pensava; per forsa ha d' existir un projecte de portalada; mes aqueix no 's troba.

Afortunadament, eixírem de nostra perplexitat, no fa gayre, encontrant lo projecte desitjat, d' un metre de llargaria, ab escala de palms catalans, sobre paper de sombreijar ab tinta xina, prou ben conservat pera ferhi apreciacions críticas, fins pera véurer la manera sólida de dibuixar projectes en dita época, y compararlos ab los que exigeixen avuy oficialment, los moderns centralisadors, unificadors fins dels pensaments dels artistas.

No es que siga 'l citat dibuix cap cosa del altre mon, ni may vista. Es senzillament un projecte de portalada, que tapa just per la iglesia del Tura, limitat á no poderse aixecar més, que la actual teulada, y á no poderse aixamplar mes, de lo que ho es actualment la iglesia. Ab ditas trabas ja 'n hi ha prou pera fer rumiar al arquitecte, si ha de surtir ayrós ab sa empresa. No 's parlava llavors d' istils, com ara, pero 's pensava en fer las cosas ab orde, no separantse del sentit comú, ni de las lleys del art, basadas en bon criteri, aplicables á todas las épocas y á tots los pobles.

La porta propiament dita, s'alsa en mitj de duas pilastras jòniques, que suportan una corniseta, sobre la qual se troba la O enquadrada dintre una cenefa relacionada ab las citadas pilastras. Desde l cim de la porta, fins á la cornisa citada, hi media una distancia de vuit palms, a lornada ab un alt relleu representant l'escut d'Olot, sostingut per dos angels.

Corona la portalada una frontalera triangular, que reposa sobre la gran cornisa dòrica de catorse palms d'ample, que corre horisontal per tota la portalada en sa distancia d'amplaria. Sobre la gran cornisa están assentats los campanars, siguent lo tipo d'abduas torres, exactíssimament igual al actual campanar, de qual obra no parlem, per ser un exemplar nou, ayrós, ple de gracia, admirablement construït, que 's aparta completament de la forma pagana.

Velshi aquí la portalada del Tura en projecte, l'any set d'aquest sigle, sería, sólida, armoniosa, esbelta, sense pretencions de cap mena, molt apropósit pera dit temple y que indubtablement s'hauria construït ab pedra hermosísima de la rodalia, com la del actual campanar, á no exelatar la desdixada guerra de la independència, que tants mals causá á nostra vila y encontrada.

¿Qué 's ha construït desde dita época? Moltes casas, carrers enters, algunas iglesias, teatres, cassinos: ni un edifici, petit ni gran, de formas monumentals, ni una casa de bon gust, tot lo que 's refereix á construccions modernes, es faltat de caràcter, las pocas cosas que existían en nostra vila, dignas de ser estudiadas per l'arqueòlech, per l'artista, han desaparegut y ab ellas la época de las obras formals y dignes.

En lo moment de la revolució de Setembre, ja 's pot dir que l gust en las construccions olotinas, era tant decaygut com ara, (salvant dos ó tres edificis que 's acaban d'edificar) mes, ab l'emblanquinada costosa, fastigosa y repugnant de dita época, desaparegué totalment lo tipo arquitectònic local de nostra població, y tots los exemplars mes ó menos antics, de portas, finestrals, teuladas, balconadas, innombrables accessoris del sigle passat, que recordavan lo geni y las costums severas de nostres avis, quedá esborrat per la rasadora monotona y tonta de dita época.

Habituada donchs nostra vista al espectacle diari de tants cataus y nius d'espervers, fatigada per no trovar un punt de repós ni d'equilibri ¿qué te d'extrany, que al encontrar ara, entre trastos vells y filats d'aranyas, coleom que recordi millors dias, no siga sino en projecte sobre un paper, lo cor s'aixampli y 's senti transportat l'esperit en l'epoca que no 's feyan las cosas públicas per la humorada de una corporació ignorant, d'una persona sense criteri, y no 's gasta-

van los diners construhint edificis publichs, que á voltas, encara no son acabats, ja mostran tots llurs defectes, promovent un somatent per part del poble y als poch's anys de ser edificats costan lo doble del primer pressupost?

Al contemplar lo projecte de portalada de la iglesia del Tura, grandió's dintre proporcions petitas, clássich en son género, grech, pero místich, transformat pel talent del artista en monument cristiá; anyorem ab vera recansa los temps passats, tractantse d'aqueixas cosas, admirem la comissió olotina, que tenia'l bon criteri de fer eixos encárrechs als millors artistes de sa época, trovem á faltar las sabias corporacions dels gremis, que cada una se cuydava del seu ofici, fent las cosas ab mes tino y mes conciencia qu' ara.

¿Vindrà una reacció favorable, apropiada á las actuals circumstancias? Creyem que sí, tenim dret á esperarla, algunas personas importants ficadas de poch en nostre municipi, pensan com nosaltres, si no 's posava remey al actual desorde, tindriam lo miléssim desengany, pero'l mes gran de nostra vida.

Y ja que aquest article l' ha motivat la portalada de la iglesia del Tura, en quin temple existeix nostra excelsa Patrona, qual festivitiat avuy se celebra, fem vots ab tota nostra ánima, per la resurrecció de la idea, de acabar nostre edifici ab l' esplendor y pompa que'l concebiren nostres avis, que'l respecte als monuments honra la terra y marca en lo term òmetro de la historia los graus de la civilisació dels pobles.

Nor estatuas se veuhen en la iglesia del Tura modeladas per Ramón Amadeu, que deixan en bon punt la gran reputació escultórica d'aqueix catalá il·lustre. Casi totas de mes de grandaria que la natural, quatre d'ellas, santa Lluçia, sant Ramón, sant Roch y lo beato Joseph Oriol, están col·locadas en las pilastras de la nau, sobre grans y artísticas cartelas gregas: duas, santa Anna y sant Joaquím, sobre pedestals en l' altar major al costat de la Verge: dos ángels, que serveixen d' adorno en dit altar, y un *Ecce-Homo* col·locat dins un escaparaté en una capella lateral.

A pesar dels defectes de la época, del realisme á voltas exagerat, dels detalls minuciosos que perjudican lo conjunt de las obras escultóricas, las estatuas de que 's parla, tenen tanta expressió tal carácter propi, personal, que es impossible al que siga un poch versat en la materia, confondre l' Amadeu ab cap mes altre.

Deu Amadeu sa fama y sa carrera, com tants altres catalans, á la célebre y magnánima junta de comers de Barcelona, la primera y so-

la d' Espanya que 's ocupava de duas cosas antitéticas á la vegada, fentho admirablement be, del comer y del art. y per datos que tenim, dubtem encara, hi haze en tot lo regne corporació mes avansada, que ho era aquella en l' any tres d' aquest sigle, tocant sobre tot á la protecció que á Catalunya donava á tots los rams de las arts llavors conegudas y desarrolladas.

Amadeu dedicá casi tota sa vida á modelar imatges religiosas, l' escultor que 's dedica á aquesta branca del art, no pot acudir al recurs de moviments violents, deu concretarse á escullir posicions místicas, está exposat á caurer en vulgaritats y repeticions desagradables, ha d' esforsarse en buscar dintre un límit reduhit, las actituts mes nobles, mes senzillas, com convé á son art, cercant la armonia y l' equilibri sense móurerse de sa esfera, procurar que la estatua no torbi, ni fatigui lo repós que deuen tenir tals obras y baix aqueix punt de vista ple de dificultats, l' Amadeu triufava y eixia ab la seva d' una manera admirable.

Qui haze visitat la gran colecció de bocetos que de dit escultor ha recullit ab constancia infatigable, un fill d' aquesta vila D. Joseph Gelabert, altra colecció preciosa que posseheix D. Lluís Bolós, podrá formarse idea, molt millor que á Barcelona, hont treballá casi tota sa vida, de la varietat admirable de actituts originalíssimas d' aquest artista, que passá una temporada en nostra vila, honrantla ab algunas de sas millors obras.

Las nou estatuas que decoran aquest temple, tenen lo posat elegant, tranquil, místich, que correspon á la expressió de cada una, ab la variació de plechs, que acusan la forma anatómica y severa correcció de dibuix, que en ellas s' observa.

Parlarém somerament del *Ecce-Homo* per no ser minuciosos, y tenir altre treball comensat sobre algunas estatuas d' aquesta gran personalitat catalana, massa desconeguda, fins en Barcelona, en qual galeria de catalans il·lustres deuria ja figurar lo retrato de Amadeu, com una de nostras glories mes lligítimas. Si no estem equivocats, nostre amic en Carles Pirotzini te travalls fets sobre la biografia de aquest personatge, que desitjariam veure publicada.

En todas las épocas, desde la vinguda de Jesuerist, la figura sublime del Deu fet home, ha sigut objecte dels esforsos dels grans artistas pera interpretar-la degudament, pero ¿hont s' ha de trovar aquest modelo de figura humana y divina, que 's apropiá l' Verb Etern, unintse á nostra naturalesa?

Alguns genis del sigle passat y principis del present, com Canova y Paul de la Roche, arrivant á ovirar la claror misteriosa infinita, entrevejent l' ideal suprem del cristianisme, han esculpit en mármol.

transportat sobre telas admirables, una figura sublime, que no sembla d'aquest món. No 's podia exigir á nostre artista, l'esfors colossal dels genis excepcionals, debía concretarse á produhir un tipo com podia, com imaginava en son cor, y ab fe ardenta y vera sinceritat adorava, tipo que no traspassa los límits de lo humá, pero ple de sufriment y resignació, expressant las angustias d'un dolorós martiri, modelat ab tanta correcció, que pasma, casi espanta per excés de realisme.

Dita estatua transportada al mármore, seria un tipo preciós de la moderna escola. la policromia artificial, los ulls de vidre, una especie de valona de vellut de seda brodat, que cubreix en gran part sa figura, la perjudican llastimosament y privan de apreciar sas bellasas.

En Olot se venera religiosament y l temple de nostra augusta Patrona pot ostentar una de las millors imatges de Catalunya.

NOTICIAS.

DUMENGE passat á las quatre de la tarde tingué lloch, segons estaba anunciat, en lo teatre principal d'aquesta vila, la distribució de premis als Autors llorejats en lo Certamen Literari d'aquest any.

Lo teatre estava ple de gom á gom d'escullida concurrencia desitjosa de sapiguer los noms dels adalits de la causa catalana y de aplaudir los sentits versos que brollan de la cristallina font dels poeta. Decorat també d'una manera extraordinaria tant lo palco escénich com lo saló platea, feya que l conjunt tingués un efecte sorprenent.

Entre ls senyors qu'ocupavan assientos de distinció á mes dels il·lustríssims Sr. Alcalde y Sr. Jutje, President y alguns individuos de la Junta del Centre hi vejerem ab molt gust lo Rnt. Mu. Manel Martí que 's persona molt coneguda entre los amants de las bellas lletas. Al costat del Jurat y en puesto de preferencia hi estava sentat lo célebre poeta mallorquí, Sr. Rosselló, pare de la que després fou proclamada REYNA DE LA FESTA.

En quant á la memoria y veredicta del senyor Secretari del Jurat, y á ls discursos dels senyors Verdaguer y Callís y Joseph Soler no podem parlarne, perque tot quant diguessem d'ells seria disminuir

lo mérit que ja tenen guanyat aquestos senyors. Solsament nos toca dir que foren frenèticament aplaudits.

Nostres lectors ja saben quinas son las composicions premiadas, ara donarem compte del nom dels Autors de las mateixas, per l'ordre en que foren eridats.

1. D. Joseph Franquet y Serra.
2. » Francesch Ubach y Vinyeta.
3. » Pere de Cots y Soldevila.
4. » Manel Rocamora.
5. » Jaume Novellas de Molíns.
6. » Ramón Masiferu.
7. » Francesch Ubach y Vinyeta
8. » Anónima.
9. Senyoreta D.ª Trinitat Aldrich y de Pagés.
10. D. Pere Oro y Plá.
11. » Joseph Franquesa y Gomis.
12. Senyoreta D.ª Trinitat Aldrich y de Pagés.
13. D. Miquel Victoriano Amer.
14. » Bernat Fargas y Adam.
15. » Joseph Prats y Serra.

D'aquets se trobavan presents al acte los senyors Franquet, Masiferu, Oro, Franquesa y Fargas alguns dels quals ocuparen luego los sitials del costat del Jurat. També hi havia la simpatica senyoreta Aldrich que després de llegidas las sevas poesia se sentá al costat de la Reyna de la Festa.

Los que llegiren poesias per encárrech ó per ausencia dels autors foren los Senyors Daunis, Pujadas, Isamat, Jutglar, de Roca y Soler.

Acertat estigué lo Sr. Franquet en elegir per Reyna de la Festa á la Sra. D.ª Mariá Rosselló filla del poeta mallorquí del mateix nom. Aquesta Senyora que sobre un vistós trajo sabia vestir ab molt ayre la blanca mantellina, desempenyá lo seu comés á las mil marevel·las.

Las Senyoretas foren Obsequiadas ab ramells de flors al entrar al teatre.

La professó d'aquesta tarde á jutjar, per lo qu' es concorreguda cada any y ab motiu de portar lo *Pendó principal* lo Ilm. Sr. D. Joa-

quim Vayreda, Diputat provincial per aquest districte, persona que sobre ser molt coneguda conta ab moltes simpatías, serà molt lluhida, tota vegada que lo Sr. Vayreda ha repartit ab profusió las invitacions.

En lo vespre del diumenge passat tingué lloch en los salons del *Centro de Católicos* lo Concert que ls aficionats que forman la Associació musical debían tocar á las dos d'aquesta tarde, segons se desprén del programa particular que la Junta de dit Centre ha publicat.

Los Srs. Rubió, Pujadas, Llitjós, Corriols, Casanova (Joan y Pere) y Teruel deixaren sentir ab molt ajust y afinació las pessas següents: Rienzi de (Wagner), Serenata (Pierné), Lohengrin (Wagner) y Meditación (Darán). Los Srs. Joan Casanovas, Corriols y Llitjós tocaren l' Adoremus (Ravine) y lo Rt. Mossent Gelabert cantá Mefistófele (Boito) Paráfrasis de Job (Eslava) y un Ave María (Pujadas). Totas las pessas foren molt aplaudidas sobre tot la Paráfrasis de Job que fou enterpretada ab mol sentiment y l' Ave María (Pujadas) qu' es estreno.

Á causa de la precipitació ab que ha degut ferse aquest número no parlem detingudament de las magníficas funcions que se celebren lo diumenge passat, y que procurarem detallar altre dia.

OLOT: Imprenta de JOAN BONET: 1891.

LA PERLA OLOTINA Ó LA VERGE DEL TURA

Drama propi per representarse en societats Católicas en 3 actes, 1 prólech y en vers original de D. ANTON MOLÍNS y GELADA.

No necessita eix petit treball cap recomendació puig ben gran la té en venirse representant desde molts anys en aquesta part en lo teatre del *Centro de Católicos*, ab permís de son autor soci del mateix, en la diada d'avuy.

Se ven dita obra en la llibrería de Joan Bonet al preu de una pesseta exemplar.